

Ülle Madise
Õiguskantsler

Teie 26.02.2025 nr 6-1/250142/2501369

Meie .03.2025 nr 1-6/25-34/2

Elektrivõrguga tootmissuunalise
liitumise tingimustest

Austatud õiguskantsler

Tänan teid pöördumise eest, milles juhite tähelepanu elektrivõrguga tootmissuunalise liitumise tingimuste murekohtadele. Riigikogu majanduskomisjon arutas teie pöördumist oma 11. märtsi 2025 istungil, millest võtsid osa ka energeetika valdkonna eest vastutava ministeeriumi ehk Kliimaministeeriumi esindajad.

Majanduskomisjoni menetluses on Vabariigi Valitsuse algatatud elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu 556 SE, millega kavandatakse vaidlusaluste sätete muutmist, et põhiõiguste riivet senisest veelgi vähendada. Eelnõuga nähakse ette mitmeid asjakohaseid muudatusi, mis rakenduvad just neile tootjatele, kellel on objektiivsed ja elektrituru toimimisega kooskõlas põhjused, miks nad ei ole kasutanud liitumislepingujärgset tootmissuunalist võimsust. Eelnõuga kavandatakse luua erandid alakasutustasu rakendamisele osas, mille ulatuses on vajalik täita süsteemihalduriga sõlmitud tehnilise koostöö ja varustuskindluse lepingut või mis on seotud reservvõimsuse mehhanismis osalemisega või vajalik pikaajalise sagedusreservide lepingu täitmiseks. Eelnõuga on plaanis edasi liikuda esimesel võimalusel ning teine lugemine (ja juhul, kui Riigikogu nii otsustab, ka kolmas lugemine) võiks toimuda aprillikuus.

Kliimaministeeriumi hinnangul on seaduses sätestatud tootmissuunalise võimsuse mittekasutamise tasu ehk alakasutustasu vajalik ning selle määr mõõdukas ja põhjendatud. Tasu määr tugineb Elering AS-i arvutustel ja väljendab seda, kui palju lisakulu põhjustaks mittekasutatavad liitumisvõimsused täiendava võrgu ülekanderessursi loomiseks. Tasu rakendamine motiveerib liitumispunktide sihtotstarbelist kasutusele võtmist, mis aitab kaasa energeetika eesmärkide täitmisele, energiavarustuskindluse tagamisele ja energia hinna soodsamaks muutumisele. Tasu vähendamine ei ole mõistlik, kuna tasu peab olema motiveeriv ning selle mõju muidu väheneks. Ministeeriumi sõnul on juba praeguseks ilmnunud, et tasu määr on isegi ajale mõnevõrra jalgu jäänud ehk liiga madal.

Majanduskomisjon jätkab tootmissuunalise liitumise tingimuste täiendavat arutamist eelnõu 556 SE edasistes aruteludes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaak Aab
esimees

Mari Tänav
631 6438 mari.tanav@riigikogu.ee